

EDİRNE

T.C. EDİRNE VALİLİĞİ YAYINIDIR PUBLISHED BY THE GOVERNORSHIP OF THE CITY OF EDİRNE

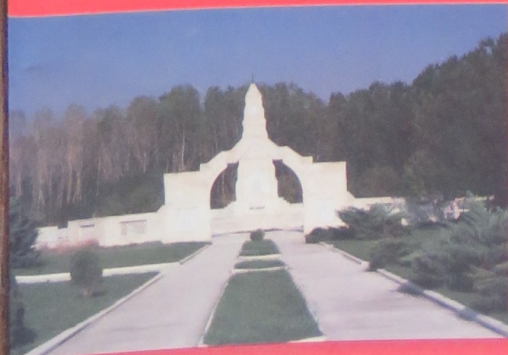

*Hurtuluş Bayramımız
Kutlu Olsun!*

25 KASIM
1922

Edirne'nin Fethi; Beylik'ten imparatorluğa
Conquest of Edirne, from a Small Principality to a Huge Empire
Edirne'nin Tarihindeki Kara Sayfalar: İşgaller
Dark Spots in the History of Edirne: Invasions
Tarihe Altın Harflerle Yazılan Destan: Edirne Savunması
A Golden Epic in History: The Defense of Edirne
Balkan Savaşı Müzesi; Edirne Kahramanlarını Unutmayacak
The Balkan War Museum; Edirne Will Never Forget Its Heroes
Milli Mücadeleden Lozan'a: Barışı Kazanmak
From the Independence War to Lausanne: Winning the Peace

İNANDIĞIMIZ İLKELER

İnanıyoruz ki ...

Öğrencilerimizin öğrenmeyi öğrenmesi ilk önceliklidir.

İnanıyoruz ki ...

Öğrenciler bütün çalışmalarımızın odak noktasıdır. Amaçlarımıza temel oluşturur.

İnanıyoruz ki ...

Biz birbirimizi öğrencilerin velilerin ve toplumun sürekli gelişen beklentilerine ayak uyduracak şekilde geliştirmek için yükleniriz.

İnanıyoruz ki ...

Biz, hepimiz öğrencilerimizin başarısını artırmak için karşılıklı olarak sorumluluk alır ve verimli bir şekilde çalışırız.

İnanıyoruz ki ...

Biz, birbirimizi ve kendimize güveniriz. Öğrencilerimize bir birey olarak saygı duyar, onları koruyup gözetiriz.

İnanıyoruz ki ...

İyi bir eğitim öğrenciler arasındaki bütünlüme kadar çeşitliliği de gerektirir. Farklılıklarımızın bilincindeyiz ve bunların birer zenginlik kaynağı olduğuna inanıyoruz.

İnanıyoruz ki ...

Biz, sürekli olarak yeni öğrenme biçimlerine kendimizi adapte ederek becerileri geliştiririz. Aynı zamanda değişim ihtiyacı ile geçmiş değerlerimiz arasındaki dengeyi de koruruz. Değişim mükemmelliyete ulaşmada bize cesaret kazandırır, geçmiş deneylerimiz ise değişimi göze almaya yardım eder.

Farkındayız ki

Biz farklıyız, yetenekli, enerjik coşkulu ve üretkeniz.

ÖZEL **BEYKENT**
İLKÖĞRETİM OKULU ve LİSESİ
ÇALIŞANLARI

Sahibi:
FAHİRİ YÜCEL
Edirne Valisi

Yayına Hazırlayan:
Edirne Valiliği Basın ve
Halkla İlişkiler Müdürlüğü

Fotoğraflar: Nusret Bakı,
Behiç Günelan, Enver Sengül,
Erkan Özen, Metin Özyıldırım,
Hicri Tunç, Zeki Kar, Oral
Onur Arşivi, Tayyip Yılmaz
Arşivi, Kültür Müdürlüğü
Arşivi

Yayın Koordinatörü:
Zeki Kar

Yönetim ve Yazışma Adresi:
Edirne Valiliği Basın ve Halkla
İlişkiler Müdürlüğü Edirne
Tel: 0284-213 24 07

Scanner-Film Çıkışı:
Senkron

Baskı: Mart

Yapım: Fulmedia
Tanıtım ve Yayıncılık Ltd. Şti.
Yakut 2 D. 5 Ataşehir/İstanbul
Tel: 0216-455 98 97
Faks: 0216-455 98 96

Edirne Valiliği
tarafından yayınlanmıştır,
parayla satılmaz.

Dergideki yazı ve fotoğraflar
izinsiz kullanılamaz.

www.edirne.gov.tr

BİR BAŞKENTE
YENİDEN BAKMAK
PROF. DR. METİN SÖZEN

EDİRNE'İN
KURTULUŞUNA DOĞRU
ORAL ONUR

ŞEHİTLİKLERİMİZ
MARTYR CEMETRIES

EDİRNE'İN FETHİ
THE CONQUEST OF EDİRNE

EDİRNE'İN TARİHİNDEKİ
KARA SAYFALAR:
İŞGAL YILLARI
THE INVASION YEARS

TARİHE ALTIN HARFLERLE
YAZILAN DESTAN:
EDİRNE SAVUNMASI
THE DEFENSE OF EDİRNE

BALKAN SAVAŞI MÜZESİ
THE BALKAN WAR MUSEUM

BARIŞI KAZANMAK
WINNING THE PEACE

ATATÜRK EDİRNE'DE
ATATURK IN EDİRNE

EDİRNE, OSMANLI BAŞKENTİ
EDİRNE AS THE CAPITAL OF THE
OTTOMAN EMPIRE
PROF. DR. GÖNÜL CANTAY

12

20

14

22

15

24

16

26

18

28

"Edirne istirdadının (geri alınışı)
birinci sene-i devriyesi....
Abacılar başı"
29 Teşvinsani 1924

Oral Onur Arşivi

Kurtuluş Bayramı Kutlu Olsun!

Serhat kenti Edirne'mizin düşman işgalinden kurtuluşunun yetmiş dokuzuncu yıldönümünün gururu ve mutluluğunu yaşıyoruz. Kurtuluş Bayramımız kutlu olsun!

We are proud to commemorate the seventy-ninth anniversary of Edirne's freeing from occupation. Our great nation, lead by Mustafa Kemal Atatürk, won the War of Independence with great boldness and resolution and put an end to the occupation of Karaağaç, and Edirne, as it had done elsewhere in Anatolia.

We owe our independence, peace and freedom to the thousands of martyrs who sacrificed their lives for the nation. We

remember all our martyrs with gratitude. Located at the meeting point of civilizations, Turkey's window to Europe, Edirne is determined to channel its huge potential towards development. It is our duty to approach social, economic, ecological and cultural problems in a responsible manner. We will preserve our natural beauties and our cultural heritage, will promote the original identity of our city and support projects focused on the city and its people.

Büyük ulusumuz, Mustafa Kemal Atatürk önderliğinde giriştiği Kurtuluş Savaşı'nı, büyük cesaret, fedakarlık ve azimle yürüterek zafere taşımış ve işgalci ülkelerin, vatan topraklarımız üzerindeki haksız amaçlarını boşa çıkarmıştı. Büyük Taarruz ile işgal ordularını Anadolu'dan söküp atan TBMM ve onun kahraman ordusunun, dişiyle tırnağıyla kazandığı zafer karşısında tutunamayan mütteliklerin Trakya ve Edirne üzerindeki oyunlarını askeri kararlılık ve diplomatik zaferlerle engellemiş, Trakya topraklarında ve Karaağaç ile birlikte Edirne'de işgale son vermiştir.

Elde ettiğimiz bağımsızlığı, barışı ve özgürlüğü, vatani uğruna tereddüt etmeden canını veren binlerce şehidimize borçluymuz. Edirne'mizin dört bir yanındaki şehitliklerimizde yatan şehitlerimizi saygı, minnet ve şükranla anıyoruz.

Uygarihkların keşittiği coğrafyada yer alan ve Türkiye'nin Avrupa'ya açılan kapısı konumundaki ilimiz, sahip olduğu potansiyeli, gelişme ve kalkınma doğrultusunda kullanacaktır. Sosyal, ekonomik, ekolojik ve kültürel gelişmeleri ve sorunları, bilinçli ve sorumlu bakış açısı ve tutumla değerlendirmeyi ve yönlendirmeyi önemli bir görev sayıyoruz. Doğal ve kültürel varlıklarımızı koruyup yarına taşıyacak, Edirne'nin özgün kimliğini koruyup geliştirecek, kentimizi ve insanımızı odak alan projeleri uygulamayı ve desteklemeyi sürdüreceğiz.

Fahri Yücel
Edirne Valisi
Edirne Governor

"Türkiye AB'ye Edirne'den Girecek"

Türkiye, Yunanistan ve Bulgaristan'ın Meriç kıyısındaki yerel yönetimlerinin bir araya gelerek yeni bir Avrupa Bölgesi oluşturma çalışmaları devam ediyor. 15 Nisan 2000 tarihinde Yunanistan'ın Ferez beldesinde yapılan toplantının ikincisi 6 Ekim 2001 tarihinde ilimizde gerçekleştirildi. Evros (Yunanistan) ve Maritza'nın (Bulgaristan) 12'şer belediyeleden oluşan birliği kurulmuş durumda. Meriç'in de (Türkiye) birliğini kurmak için 26 beldenin iştirak etmesi öngörüldü. Oluşturulacak birliğin amacı, aynı coğrafyada yaşayan, ortak ekolojik ve çevre sorunları olan bölge yöneticilerinin tecrübe ve imkanları bir araya getirecek koordinasyonu içinde çalışmalarını sağlamak. Birliğin kurul-

masıyla Evros-Meriç ve Maritza bir bölge olacak. Türk-Yunan Dışişleri Bakanlıkları arasında anlaşmanın imzalanmasıyla halklar arasında barış ve dostluğun yerleşmesi için çok geniş faaliyet alanları sağlanmış olacak. Konu ile ilgili olarak Vali Yücel, belediyelerin Kardeş şehir olma, Trakya Kent oluşumuna katılma gibi girişimlerinin bulunduğunu kaydederken, "Çalışmaların koordinasyonu güç birliği gerektiriyor. Bu işler sonunda projeleri hazır hale getirmemiz lazım. Odaların, borsaların, kuruluşların tek tek ilişkileri olacağı gibi farklı boyutlarda, farklı alanlarda da çalışılması gerekiyor. Bu, işin doğası. Çalışmalar neticesinde Türkiye AB'ye Edirne'den girecektir" dedi.

Vali Fahri Yücel Portekiz'de CPMR Genel Kurulu'na Katıldı

11-12 Haziran tarihleri arasında Kaval'da (Yunanistan) yapılan Avrupa Denize Sınırı Bulunan Ülkeler Konferansı'nda (CPMR) Balkan Komitesi'ne seçilen Vali Yücel, 9-22 Eylül tarihlerinde Portekiz'in kıyı kenti Porto'da yapılan CPMR Genel Kurul toplantısına katıldı. Oluşturulan Balkan Komisyonu'nda Türkiye başkanı

yardımcılığını üstlendi. Porto toplantısında Balkan Bölgesi'nde yaşananları ulaştırma, iletişim, çevre, kültür, turizm, eğitim, araştırma ile iş yaşamının geliştirilmesi ve benzeri konularda bölgesel düzeyde ilişki içinde bulunulması ve sorunlara çözümler üretmek amacıyla kurulan komisyona üyelik başvurumuzun kabul edildiğini ifade eden Vali Yücel şunları söyledi: "Başkanlığı Yunanistan'ın yaptığı komisyonda Türkiye başkanı yardımcılığını üstlenmiştir. Balkan ülkeleri için farklı inisiyatifler ve örgütlenmeler bulunan oluşum çerçevesinde karşılıklı ilişkiler düzenli olarak yürütülmektedir. Beşten yediye çıkartılan coğrafi bölgeye ilişkin oluşum ile ilgili AB'nin resmi internet sayfası düzenlenmiştir. Ankara'dan Trakya'ya kadar, yapılan tüm çalışmalar bu sayfalardan takip edilebilir. Bölgeler birbirleri ile sürekli bir iletişim halindedir. Birlikte çok iyi projeler gerçekleştireceğimize inanıyorum."

Kosovalı Öğrencilere Mesleki Eğitim

Lise ve dengi okul mezunu 51 Kosovalı öğrenci, Edirne Valiliği'nin davetlisi olarak mesleki eğitim görmek üzere ilimize geldi. Bilgisayar programcılığı, bilgisayar tamericiliği, kuaförlük, radyo sunuculuğu, optik, fotoğraf-kamera, reklamcılık ve diş protezi branşlarında iki ay süren eğitimlerini tamamlayan öğrenciler, düzenlenen bir törenle sertifikalarını Vali Yücel'den aldılar. İlimizde gördükleri ilgiden çok memnun olan öğrenciler, kendilerine bu olanağı sağlayan Edirne Valiliği'ne teşekkürlerini sunarken kurdulan dostlukları ve burada geçirdikleri günleri asla unutamayacaklarını ifade ettiler.

"Çevre Kirliliği Sınır Tanımaz"

Uluslararası Balkan Çevre Birliği Sempozyumu 18-21 Ekim tarihleri arasında Türkmen Sabancı Kültür Merkezi'nde gerçekleştirildi. Sınır ötesi kirliliğin ele alındığı sempozyumda, Türkiye Kimya Sanayicileri Derneği Başkanı ve B.E.N.A (Balkan Çevre Birliği) Türkiye Temsilcisi Dr. Caner Zambak, Trakya Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Hasan Hayri Tok, B.E.N.A Başkanı Prof.

Dr. Fokion Vosniakos, Trakya Üniversitesi Rektörü Dr. Osman İnci ve Edirne Valisi Fahri Yücel birer konuşma yaptılar.

B.E.N.A Başkanı Prof. Dr. Fokion Vosniakos, kirliliğin sınır tanımadığını ifade ederek, böyle bir toplantının Edirne'de yapılmasının da çok önemli olduğunu söyledi. Prof. Dr. Vosniakos "iki ülkeye ve Ege Denizi'ne sınırlı olan Edirne, coğrafi konum olarak çok önemli bir bölgedir. Edirne'yi Avrupa'dan soyutlayamayız. Sınırlı kirliliğin sınırlarını ve ülkesi yok" dedi.

Trakya Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Osman İnci ise, günümüz dünyasında çevre sorunlarının yerel olmadığını bilinci

ile bilginin Balkan ülkeleri arasında sınır tanımayarak paylaşımının önünü açacağını ifade etti.

Vali Yücel de bölge arası işbirliğinin önemine dikkat çekerek şunları söyledi: "Balkan ülkeleri ve bölgelerimiz arasında işbirliğinin sağlanması, sorunlara çözüm önerisi geliştirilmede önemlidir. Bölge için aşan sular nedeniyle ortaya çıkan kirlilik ve çevre sorunlarına ortak çözüm yolları belirlenmesi, bu alandaki sorunların tartışılması, tarihi, kültürel coğrafi bağları olan Balkan bölgesinde yaşayanlar arasında; ulaştırma, iletişim, çevre, kültür, turizm, eğitim ve araştırma, iş yaşamının ve ticaretin gelişmesini yönünde çalışmalar yapılmasında bölgesel oluşumlara önem vermektedir."

Türkiye ile birlikte 9 ülkede temsilcilği bulunan B.E.N.A'nın Türkiye Temsilciliği görevini de Trakya Üniversitesi üstlendi.

Bulgar Heyetin Ziyareti

Istanbul'da düzenlenen 'Gıda 2001 Fuarı'nı izlemek üzere ülkemize gelen Bulgaristan Ticaret ve Sanayi Odası üyeleri ilimize de uğrayarak ETSO'yu ziyaret ettiler. Gıda sektöründe faaliyet gösteren iş kolları üyelerinden oluşan 22 kişilik heyet, 'Edirne Ticaret ve Sanayi Odası'nı ziyaretleri sırasında, vizenin kalkmasıyla Bulgar işadamlarının iş yapmak için Türkiye'ye gelmelerinin kolaylaştırıldığı ve bunun her iki ülke arasında avantajı olduğunu ifade etti.

B.E.N.A Türkiye Bürosu Açıldı

Türkiye Kimya Sanayicileri Derneği tarafından 3 yıldır yürütülen B.E.N.A temsilciliği, 18 Ekim 2001 tarihinden itibaren Trakya Üniversitesi'nin Karaağaç yerleşkesinde hizmet vermeye başladı. Dr. Caner Zambak tarafından yürütülen B.E.N.A Türkiye Temsilciliği görevine de Trakya Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Hasan Hayri Tok getirildi. Trakya Üniversitesi'nin Karaağaç yerleşkesindeki Fizik Araştırma ve Uygulama Merkezi bünyesinde kurulan buronun açılışı Edirne Valisi Fahri Yücel ve B.E.N.A Başkanı Prof. Dr. Fokion Vosniakos tarafından yapıldı. Vali Yücel, bunun bir başlangıç olması dilediğini belirterek "Çevre konusunda ciddi çalışmalar gerçekleştiriliyor ve bu tür çalışmalar her zaman ihtiyaç var" dedi.

Bürünun açılışı, Edirne Valisi Fahri Yücel ve Balkan Çevre Birliği (B.E.N.A) Başkanı Prof. Dr. Fokion Vosniakos tarafından yapıldı.

SİAD Edirne'de Toplandı

7-9 Kasım 2001 tarihleri arasında Antalya'da 5'inci yapılan SİAD (Sanayiciler ve İşadamlar Derneği) zirvesi öncesi hazırlık çalışmalarını yürüten Başkanlar Kurulu'nun 3. toplantısı 20-21 Eylül 2001

tarihlerinde ilimizde yapıldı. Ev sahipliğini Edirne Sanayicileri ve İşadamları Derneği'nin üstlendiği toplantıya TÜSİAD başta olmak üzere Türkiye çapında örgütlennmiş olan diğer SİAD başkanları katıldı. Toplantı bittikten sonra, ilimize gelen konuklar için bir şehir turu düzenlenerek Edirne'nin tarihi, kültürel ve doğal güzellikleri tanıtıldı.

"Sinan ve Mimari" Konferansı

Trakya Üniversitesi Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi ile T.M.M.O.B Mimarlar Odası İstanbul Şubesi ve Edirne İl Temsilcilik'i'nin ortaklaşa düzenledikleri "Sinan'ı Anma Haftası Etkinlikleri" çerçevesinde 12 Nisan 2001'de "Deveci Hanı" da Prof. Dr. Doğan Kuban tarafından "Sinan ve Mimari" konulu bir konferans verildi.

Prof. Dr. Doğan Kuban

1953'ten beri Mimar Sinan ve mimarisini incelediğini belirten Prof. Dr. Kuban konuşmasını şöyle sürdürdü: "Tek kubbeli yapı projesi Mimar Sinan'dan önce gelmiştir. Ancak Mimar Sinan yapıtlarıyla bu projenin simgesi haline gelmiştir. Selimiye Camii Edirne'nin simgesidir. Toplumların estetik değerleri bu yapıtların içinde saklıdır. Bunların hepsi bir güç gösterisidir. Yapılar, bir kenti ve o kentin uygarlık düzeylerini tanımlar. Bir kentin mimarisini ve kente özgü yapılarını analiz ederken o toplumun ya da ülkenin tarihini öğrenebiliriz. Şu gün büyük kentlerimizde bulunan tarihi değerlerimiz yüzde 10'u geçmez. Bu noktada en büyük kayımdır tarihsel ve kültürel değerlerimiz yeterince sahip çıkmamak olmuştur." Prof. Dr. Doğan Kuban konuşmasını bir slayt gösterisiyle tamamladı.

4. Ulusal Anatomi Kongresi İlimizde Yapıldı

Anatomi Derneği ve Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi tarafından ortaklaşa düzenlenen 4. Ulusal Anatomi Kongresi 3-6 Eylül 2001 tarihleri arasında Edirne'de gerçekleştirildi. Kongreye, yurtiçinden 200 temsilci 30 refakatağı, 37 tıp fakültesi anabilim dalı temsilcisi ve ABD, Almanya, Azerbaycan, Bulgaristan ve Moldova'dan 22 temsilci katıldı. Ayrıca Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Kulak Burun Boğaz Ana Bilim Dalı tarafından, 9 Eylül 2001'de "Otolojiye Yenilikler" konulu bir konferans verildi.

TÜRKSOY Üyesi Ressamlar Edirne'de

Kültür Bakanlığı Dış İlişkiler ve Avrupa Koordinasyon Genel Müdürlüğü'nce organize edilen ve TÜRKSOY üyesi önce ressamlarının katıldığı '4. TÜRKSOY Ressamlar Buluşması' 15-29 Ağustos 2001 tarihleri arasında Edirne ve Çanakkale'de gerçekleştirildi. Kırm, Tataristan, Kazakistan, Kirgizistan, Moldova, Tiva, Başkordistan, Gagauz, KKTÇ, Hakasya ve ülkemiz ressamlarından oluşan 20 kişilik grup, bir yandan kentimizin tarihi ve doğal, turistik yerlerini gezerken diğer yandan resim çalışmalarını yaptı.

Konya Ticaret Odası'nın Edirne Ziyareti

Trakya gezisi kapsamında 13-16 Eylül tarihleri arasında Edirne'ye gelen Konya Ticaret Odası heyeti, Kentin tarihi, doğal ve turistik yerlerini gezdi. Edirne Ticaret Odası Başkanı Bülent Alamut ile de görüşen oda üyeleri, Edirne ekonomisinin durumu, komşu ülkeler ile ilişkiler ve ETSO'nun yürüttüğü projeler hakkında bilgi aldı. Edirne Ticaret Borsası'nı da ziyaret eden heyet Edirne'den memnun ayrıldı.

Eğitimde Örnek Dayanışma

Onarımlı 54. Mekanize Piyade Komutanlığı tarafından, Edirne Valiliği'nin 19 milyonluk maddi desteği ve köylünün imce usulü ile 50 miliyara yaptırılan Lalapaşa Demirköy İlköğretim Okulu'nun açılış töreni yapıldı. Çok kısa bir sürede tamamlanan okulun onarımına Okul Aile Birliği ve Köylere Hizmet Birliği de malzeme temin ederek katkıda bulundu. Özbal Tarım, Saçan, Divanpen, Pakpen, Uzun İsmail Ticaret, Doğa Elektrik, Çınar Nalburiye, Karaca Mobilya, Edirne Kültür Dayanışma Derneği, Tan Ticaret Oral Karo, Şenerler İnşaat ve Sistem Elektrik de malzeme yardımı yaptı.

Şehit Aileleri ve Gazilerimize Madalya

Şehit ailelerine ve gazilerimize, düzenlenen bir törenle, Edirne Valisi Fahri Yücel ve Tümen Komutanı Hayri Kıvrıkoğlu tarafından "Devlet Övünç Madalyaları" verildi. Vali Yücel törende yaptığı konuşmada şöyle dedi: "Edirne vatan sevgisi ve aşkını, kan ve can ile ispat edip, tarihin sayfalarına bir kez daha şerefle kazmıştır. Şehitlerimiz rahat uysun, yakınları emin olsunlar. Türk Milleti, Türkiye Cumhuriyeti'nin Atatürk'ün çizdiği yolda, ilke ve inkılaplarının ışığında illelebet payidar kılması için gereken her türlü fedakarlığı yapmaktadır bundan sonra da zerre kadar tereddüt etmeyecektir." Madalya töreninden sonra, şehit aileleri, gaziler ve şehit yakınlarına Vali Yücel tarafından mermek verildi.

Okulun açılışında konuşan Vali Yücel, bu dayanışmanın örnek olmasını dileyerek, diğer okullarda olduğu gibi Demirköy İlköğretim Okulu'nda da uygulanacak olan "Toplam Kalite Yönetimi" ve "Okul Gelişim Modeli"nin ülkemizin kalkınmasında büyük rol oynayacağını ifade etti.

İpsalılılardan Vali Yücel'e Plaket

İpsala Belediye Başkanı Mehmet Karagöz Edirne Valisi Fahri Yücel'e ani ve teşekkür plaketleri verdi. İpsala halkı adına plaketleri sunan Başkan Karagöz, Vali Yücel'in İpsala'ya ilk ziyareti ve bu yıl ikincisi düzenlenen Çeltik ve Kültür Sanat Festivali'ne katılanından dolayı duyduğu minneti belirterek "Başkanlığım ve İpsala halkı adına size bu plaketleri sunmaktan mutluluk duyuyorum. Ayrıca Kırsal Kalkınma Projesi kapsamında yeni ürünlerin teşvik edilmesi konusunda yaptığımız çalışmalardan dolayı halkımız büyük bir minnetiyle duymaktadır" dedi. Vali Yücel bundan sonra da vailiğe her konuda yardım yapılmasına devam edileceğini ifade ederek "Çalışmalarımızın netice hedefini insandır. Sizler destek ve gayret gösterdiğiniz bu bütün köylünün kalkınmasını hedefliyoruz" dedi ve İpsala halkına teşekkürlerini iletti.

Ulusal Eğitime Destek Var

Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer ve eşi Semra Sezer nderliğinde başlatılan 'Ulusal Eğitime Destek Kampanyası' çerçevesinde ilimizde yürütülecek projenin tanıtımı Vali Yücel tarafından yapıldı. Proje bütçesinin 56 milyar 500 milyon lira olduğunu belirten Vali Yücel, hedef kitlenin, kız çocukları ve bugüne kadar eğitim olancağından yararlanamayan kadınlara başta olmak üzere bacceti ve meslek kazanmak isteyen tüm toplumu bireyleri olduğunu ifade etti.

Saros'a İnceleme Gezisi

Edirne Valiliği tarafından oluşturulan bir komisyon tarafından 22 Ağustos 2001 günü Saros Körfezi sahillerine bir inceleme gezisi düzenlendi. Vali Yardımcısı M. Kemal Özgün'ün başkanlığında, Bayındırlık ve İskan İl Müdürlüğü, Çevre İl Müdürlüğü, İl Sağlık Müdürlüğü, Edirne Üniversitesi Rektörlüğü ve Jandarma Alay Komutanlığı yetkililerinin oluşan komisyonun inceleme gezisine Enez Kaymakamı, Enez Belediye Başkanı, DSI İpsala 114 Şube Müdürü, köylüler ve sahillerinde inceleme yapılan Karaincilli, Vakıf, Büyük Evren, Gülcüvaz ve Sultanice köylerinin muhtarları, sahillerdeki kooperatiflerin yöneticileri ile baraka sahipleri de katıldı. Enez ve Keleş sahillerinin sorunlarını saptamak, buralandan insanları en iyi şekilde yararlanabilmeleri için gerçekleştirilecek çalışmaların başlatılmasına amacıyla yapılan incelemeler sırasında, bu yörelerde oturan, konut edinen vatandaşlar ile bu yöreler ile ilgilenenlere de görüş ve önerileri alındı.

Kırsal Kalkınmaya Katkı

Kırsal Kalkınma Projesi kapsamında üretimin artırılmasına katkı sağlamak amacıyla, Edirne Valiliği, İl Özel İdare Müdürlüğü ve TEMA Vakfı tarafından, Edirne'nin Suloğlu, Lalapaşa, Enez ve İpsala ilçelerinde çiftçilerimize; koyun, sera, arı kovani ve selektör tahsisı yapıldı. 2001-2003 yılları arasında uygulanacak olan bu projeye 8 trilyon 570 milyar lira harcancak. Bu harcamalar sonunda yaklaşık 20 trilyon değerinde bir üretim artışı sağlanacağı ve artışı yıllar üzerinde artarak süreceklerini tahmin ediyor. Proje kapsamında; 70 köyümüzde 92 çiftçimize 920 adet damızlık koyun, 95 köyümüzde 152 çiftçimize 1520 adet arsız kuvan dağıtılarken, 17 çiftçimize sera ve 24 köyümüzde de birer adet selektör alındı.

Afet Beldesi Yeni Karpuzlu'ya Destek

Alınan ay içinde yağdan ve çetlik ekim alanlarında büyük hasar meydana getiren dolu felaketinden büyük zarar gören Edirne'nin İpsala ilçesi Yeni Karpuzlu Beldesi afet bölgesi ilan edildi. Bölgeye giderek hasar gören çetlik tarlalarını yerinde inceleyen ve üreticilerle görüşen

Köylere İçme Suyu ve Yol

17 Ağustos depreminin ardından içme suyu azalan ve kuyuları kuruyan beş köyümüz içme suyunu kavuşturdu. Edirne Valiliği, İl Özel İdare Müdürlüğü, Köy Hizmetleri İl Müdürlüğü tarafından köylü idare işbirliğiyle Yunluce Köyü'nde 100 metre derinlikte bir kuyu açıldı. Ayrıca 66

milyar lira harcanarak yapılan bir depo sayesinde Dombaz, Çatma, Hüseyinpinar, Uzunbayır ve Saksaganlı köylerine su verilmeye başlandı.

İşbirliği kapsamında 37 köyü içme suyunu kavuşturma çalışmaları ve yol asfaltlama çalışmaları da sürdürülüyor. Vali Yücel konuyla ilgili yaptığı konuşmada "Hedeflediğimiz yolun 178 km'si bitti. Bunu 205 km'ye tamamlayacağız. Ancak kriz nedeniyle ithale dayalı malzemelerin yüzde 70'lik artış ile bu imkanlar doğrultusunda 205 km' de kалаcağız. Önümüzdeki yıl bu yılı hedefle çalışacağız. Köy Hizmetleri İl Müdürlüğü çalışmalarını 12 aya yaymış durumdadır. İçme suyu çalışmalarımız ise hiç durmayacaktır" dedi.

Şiğir Yetiştiricilerine Ziyaret

Vali Yücel'in Damızlık Şiğir Yetiştiricileri Birliği'ne yaptığı ziyaret, birlik yöneticileri tarafından memnuniyetle karşılandı. Birlik Başkanı Sami Aladağ, bugüne kadar birliklerini ilk defa bir valinin ziyareti ettiğini ve bundan fevkalade onur duyduklarını ifade ederek "Dağa önce kendilerini ziyaretimiz esnasında Türkiye'de Bölge Hayvancılığı ile ilgili bir dosya sunmuşuk. Önümüzdeki günlerde de Edirne'de 'Hayvancılık' hakkında bir dosya sunacağız" dedi.

Vali Yücel de Edirne'de hayvancılığın geliştirilmesi ve hayvan yetiştiriciliğinin özendirilmesi konusunda yapılan çalışmalarla her zaman destek olunacağına ifade etti.

Enez'in Yazır Köyü Ağaçlandırılıyor

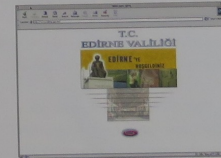
TEMA Vakfı tarafından erozyonu önleme çalışmaları çerçevesinde yürütülen ve Edirne Valiliği ile Şişli Eftal Hastanesi Vakfı'nın desteğiyle "Enez Yazır Köyü Ağaçlandırma Projesi" TEMA Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı Dr. Lütfü Baş tarafından tanıtıldı. "Erozyon aldığı toprağı her vermez" diye söze başlayan Dr. Lütfü Baş 1. Dünya Savaşı'nda kaybedilen toprakları geri alındığını, ancak erozyonun aldığı toprakları geri vermediğini belirterek "Bu mücadeleyi ağaçlandırma

yaparak kazanacağız" dedi. Erozyonu mücadele ve ağaçlandırmada aktif rolü Edirne'nin ilçe ve köylerine verdiklerini söyleyen Dr. Baş, dikilen fidanlar arasında badem, fıstık ve cevizin çoğunlukta olduğunu vurguladı. Yapılan işleri ve dikilen fidanların yeteceğini Edirne Valisi Fahri Yücel "Bu proje daha önce bana anlatılarken çok mütevazı davranılmış, yapılan iş gerçekten çok büyük" diyerek, çalışmaları övdü.

Edirne Valiliği İnternette

Edirne Valiliği'nin yürütmekte olduğu projeleri ve çalışmalarını bundan böyle www.edirne.gov.tr adresinden öğrenmek mümkün. Ayrıca bu siteden ilim, tarih, kültürel, coğrafi ekonomik ve turizm ile ilgili bilgilerine de ulaşılabilir. Bunun yanı sıra, valilik tarafından Edirne Anadolu Lisesi bünyesinde bulunan "web server" de hizmet vermeye başladı. Kurulan sistemle, isteyen kamu kurum ve kuruluşlarının talepleri doğrultusunda siteleri hazırlanarak yayımlanması sağlanacak. Hazırlanan bu siteler www.edirne.gov.tr adresinde yer alacak.

Okçularımıza Madalyaya Doymuyor

Edirne Okçuluk İhtisas Kulübü'ne bağlı okçularımız 3-5 Ağustos tarihleri arasında Çankırı'da yapılan Yıldız, Yıldız Genç ve Gençler Türkiye Okçuluk Şampiyonası'ndan madalyalara doymadılar. 30 metre erkekler yıldıız makaralı yayda, Uğurcan Süpüren birinci olurken yıldız bayanlarda, Gizem Kocaman üçüncü oldu. Didem ve Çilem Gemalmaz kardeşler ve İklim Şengül'ün oluşan Genç Bayan takımımız 70 metrede üçüncülük elde ederken, okçuluk sporuna yeni başlamış olan Neslişah Alabaş da üstün performans göstererek toplam puanla Türkiye üçüncüsü oldu. Mart 2001'de İtalya'da yapılan Dünya Salon Okçuluk Şampiyonası'nda ülkemize dünya üçüncülüğü kazandıran Özdemir Akbal'dan sonra Edirneli sporcularımızın başarılarıyla gurur duyuyoruz.

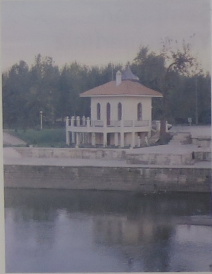
Şampiyona Yüzücülerimiz

Balkan Gençler Şampiyonası'nda Türkiye'ye, Türkiye Yaz Kupası'nda da Edirne'ye birincilik kazandıran yüzücülerimiz başından başarıya koşuyor. 20-22 Temmuz 2001 tarihleri arasında Yunanistan'ın Kavala kentinde yapılan Balkan Gençler Yüzme Şampiyonası'nda Gülşah Güneş ülkemize birincilik kazandırdıken, 1-5 Ağustos'ta İstanbul'da yapılan Türkiye Yaz Kupası'nda Edirne DSİ'ye bağlı yüzücülerimiz Jülide Yıldız 200 metre kurbagalama, Nazlı Uzman ve Ceyhan Güler'de 200 metre sırtüstünde şehrimize birincilik getirdiler.

KÜLTÜR VARLIKLARIMIZI GELECEĞE TAŞIYORUZ

Sahip olduğu tarih ve kültür mirasıyla bir açık hava müzesi durumundaki Edirne'de koruma altına alınan binaların restorasyon çalışmaları devam ediyor. Bunlardan biri olan tarihi 'Karakol Binası'nın onarımı tamamlandı. Meriç Köprüsü yanında bulunan bina, aslına uygun olarak restore edilerek, tarih ve doğanın bir arada bulunduğu bir mekan olarak Edirnelilerin hizmetine sunuldu. Sergi ve protokol amacıyla kullanılacak olan binanın altı katı çay bahçesi olarak hizmet veriyor.

Vali Yücel restorasyonu tamamlanan tarihi Karakol Binası'nda incelemelerde bulundu.

ENEZ KAZILARI ANTİK KENTİN İZİNDE

Enez Kalesi

7300 yıllık bir tarihi ve kültürel birikime sahip olan Enez'de (Ainos) yapılan kazı çalışmaları geçmişe ışık tutuyor. 1971 yılında İstanbul Üniversitesi profesörlerinden Afif Erzen başkanlığında başlatılan Enez arkeolojik kazılar günümüzde yine aynı üniversiteden Prof. Dr. Salt Başaran'ın öncülüğünde sürdürülüyor.

Enez'de 1971-72 yıllarında yapılan kazı çalışmalarında ilk önce bir şapel (küçük kilise) ortaya çıkarıldı. Daha sonra kesintiye uğrayan kazılar 1978 yılında Afif Erzen'in başkanlığında yeniden başlatılarak 1994'e kadar sürdürüldü. Bugün kazı çalışmaları, başkanlığı 1994 yılında devralan Prof. Başaran'ın öncülüğünde yürütülüyor.

Tarihöncesi dönemlerden günümüze ulaşan büyük bir antik kent olan Enez'de kazı çalışmaları sınırlı bir

bölgede sürdürülüyor. Trakya'da günümüze ulaşan ve başka benzeri olmayan güzellikte bir yapı olan Enez Kalesi içinde hazineye ait alanlarda yapılan kazılarda antik kente ait birçok kalıntı ortaya çıkarıldı. 3 yüzyılda yapıldığı anlaşılan tabanı mozaiklerle döşeli Roma villası, kentin kanalizasyonu ve ana caddesi bunlardan belli başlıları. Enez kazılarında elde edilen buluntular Edirne Arkeoloji Müzesi'nde sergileniyor. Antik kentin sosyo-ekonomik yapısını yansıtan agora (pazar yeri), dini ve siyasi yapılarının bulunduğu alanlar, tiyatro, stadyum gibi yapı kalıntıları ve halkın iskan edildiği mahalleler, evler ve sokaklar ise henüz gün ışığına çıkarılmayan kalıntılar arasında. Sahip olduğu bu tarihi birikimin yanında doğal güzellikleriyle de Enez ilçesi Türkiye'nin önemli bir turistik beldesi olmaya aday.

OSMANLI SARAYLARI GÜN İŞIĞINA ÇIKARILYOR

Mimar Sinan Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Bölümü Türk İslam Sanatları Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Gönül Cantay başkanlığında başlatılan Edirne Yeni Sarayı Kazıları devam ediyor.

1999 yılında Edirne Müzesi Müdürlüğü'nün öncülüğünde başladıkları çalışmalarda Edirne Valisi Fahri Yücel, İl Kültür Müdürü Gür Karasu, Müze Müdürü Sanat Tarihçisi Ömer Eren'den büyük destek gördüklerini belirten Gönül Cantay, kazılara ilişkin şu bilgileri verdi:

"Sarayı'nın araştırılarak yapısal varlıklarının saptanmasıyla başlanan kazıların amacı şu başlıklar altında toplanıyor: Sarayı'nın arkeolojik sınırlarının belirlenerek alana yapılmak istenen müdahalelere son vererek çözümler üretmek. Mevcut yapıların özgün durumunu aydınlatmak. Kazılar sonucu

Sarayı'nda Osmanlı Yeni Sarayı kazılarını yürüten arkeoloji ekibi bir çalışma sırasında.

ortaya çıkacak mimari buluntuların, ayrıca taşınır kültür varlığı nitelikli objelerin tespiti, değerlendirilmesinin yapılarak tanıtımı.

"Üç dönemlik kazı çalışmalarının sonunda gerek mimari buluntular gerekse keramik kapkacak buluntuların düşünülennin üstünde önemli sonuçlar yakalanmasını ve bilimsel olarak ifade edilmesini sağladı" diyen Cantay, Edirne Yeni Sarayı Kazıları'nın, Osmanlı Devleti'nde saraya ait fonksiyonel yapıları hiç değişse temel buluntu sistemleriyle tanıtacağını söyledi.

"Edirne, keramik merkezi"

Elde edilen buluntuların ağırlıklı olarak keramiklerden oluştuğunu anla-

Vali Yücel Sarayı Atık Kazılarını yakından takip ediyor

tan Cantay vardığı sonucu şöyle açıkladı:

"Bu keramikler bize Edirne'de saraya yönelik keramik imalatını gösterdiği gibi, İklim'ten çok farklı tekniklerin uygulanmış olmasıyla da 15-16. yüzyıllarda Edirne'deki keramik üretiminin önemini açıklamaktadır."

Kazılar Matbahı Amire Yemek Salonları yapısı çevresi ve Kum Hamamı'nın doğu-kuzey-batı yönünde iki koldan sürdürülüyor. Mimari ve keramik buluntular dışında, sarayın son yüzyıldaki durumunu açıklayan iniü ufaki top güleleri, mermi kapsülleri, çürümüş asker düğmeleri de rastlanan buluntular arasında.

Saray-ı Atık Kazıları

Prof. Dr. Gönül Cantay'ın bilimsel başkanlığında, müze tarafından yürütülen diğer çalışma ise: Selimiye Külliyesi arkasındaki Eski Saray, Sarayı Atık kazıları. Burada yürütülen kazıda, saraya ait binalar gün ışığına çıkarılıyor.

Prof. Dr. METİN SÖZEN

EDİRNE DERGİSİ İÇİN YAZDI

Bir Başkente Yeniden Bakmak...

Kirk yıl önce yazdığım "Anadolu Kentleri" kitabımın Edirne bölümünü şöyle bitiriyorum: "Dünya sanatının en büyük yapıtlarının bulunmasına rağmen, insan bırakılmış bir eski başkent görmek isterse Edirne'ye gitmeli. 1700'ü aşan yapıtından nelerin kaldığını, her şeyin nasıl el etek çıktığını sorup soruşturmalıdır. Dünyaya söz dinleten, gülünce herkesin güldüğünü, ağlayan herkesin ağladığı sultanların görkemli saraylarının yerinde boy gösteren buğday başaklarının hissettirilmemesiyle, her kent bu kadar yalnız, bu kadar içine dönük ömür sürebilir. Çağ gelmiş yitirilmiş, koşullar değişmiş, uzun yıllar yanlış yerle 'sirik kentlidir' diye bırakılmış, el vurulmamış, Günümüzde değerlerin değiştiği, tehlikenin her yerde bir olduğu düşüncesi gelip dayanmamış. 'Yüz yıllardır hep o gün gördü, şimdi koşullar değişti' deniyor, kıyılarda bırakılmış, Meriç, Tunca, Arda her yıl doğanın başkaldırdığı aylarda alıp götürülecek, getirip bırakacak bir şeyler arıyor. Doğanın büyük yalnızlığını anlatmak için yükseklere, kabuğuna çekilmiş kente ulaşmak istiyor. 'Eriyen karlar gibi, bütün şikântılar akıp gitsin' demek istiyor..."

İnsan yaşamının kısa aralığında bir kente bakmak, büyük değişmelerin ancak küçük bir dilimini görmek demektir. Oysa bu yarım yüzyıl içinde böyle olmadı. Birbirinden ilginç özelliklerle yüklü kentler, kısa sürede tekdüze bir yaşamın tutsağı oldular.

Edirne, böylesi olumsuzlukların ağır bastığı bir ortamda, doğruyla yanlış arasında bir çizgide yaşamını belirlemeye çalıştı. Kirk yıl önce bırakılmış bir sınır kentinin sessizliğinden yakınan bir kişi olarak bugünün ortamına baktığımda, daha soğukkanlı yargıya ulaşmanın kaçınılmazlığını görüyorum. Belki bu akıl almaz yanlışlarla yüklü yarım yüzyıl, Edirne'yi daha farklı değerlendirmeme neden oluyor.

Geçmişin birikimleri dikkatli izlendiğinde, dünya toplumları içinde Türkiye'nin, kültürünün sağladığı büyük olanaklara, çok farklı noktalarda durması, kendini farklı noktalara taşıması gerekiyor. Kirk yıl önce Türkiye'yi bir bütün olarak görmeye çalıştığımda, sürekliliğin özünü kaybetmiş, kaçınılmaz bir görev bildiğini temel nokta, ülkenin her ölçekte yeniden tasarlanmasının gerekliliği. Bugün ÇEKÜLVakfı'nın "kent-havza-bölge ölçeğinde planlama", "kamu-yer-

sil-özel birikliliği" başlıkları altında oluşturulmaya çalıştığı "yeni gündemin" ilk denemelerinin de yıllarca Edirne odaklı ve öncelikli olması da bir rastlantı değildi.

Gerçekten kirk yıl önce, bilimsel ortama "değişik kavram ve başlıklarla yeni eylem alanı yaratmak" isteyen bir kimlik olarak, Edirne'yi, doğal zenginliği, kültürel birikimi, henüz sağlıklı gelişmelere uğramamış varlığıyla, Trakya'nın ağırlık merkezi olma niteliğinin güçlendirilmesini, tutkuya savunuyordum.

Bu tutku, değişik eğriler çizerek yine sürüyor. Meriç, Tunca, Arda'yı aşan köprülerin altından artık özelliği değişen sular akıyor. Bu arada Trakya'nın bereketli toprakları da hızla gücünü yitiriyor!.. Trakya, geçen zaman aralığında bölge ölçeğinde tüm birikim ve değerleriyle tasarlanma olanağı bulamasa bile, Edirne odaklı bir kültürel bütünlüğe yöneliyor. Başta Trakya Üniversitesi'nin varlığıyla, eğitimin bölgede yaygınlaştırılması eylemlerine tanık oluyor. Balkan ülkesi arasında yeni ilişkilerin kurulmasıyla, sınırlar dünkü görünümünden uzaklaşıyor. >

Edirne, bu gelişmelerin ışığında, yıllardır özledikleri ve kamu-yerel-sivil-özel kurum/kuruluş ve birleştirilme birikliliğiyle gerçekleştirmeye çalıştığımız girişimleri ne oranda yaşama geçiriyor? Bu sorunun yanıtı Trakya Üniversitesi'nin kente yerleşme ilkesiyle başlıyor, Edirne Valliliği'nin bir dizi öncelik içeren gündemiyle zenginleşiyor, belediyenin kentin önemli parçalarını birbirine bağlayan projeleriyle bütünlüğe ulaştırıyor.

Biraz gerilere gidip düşündüğümüzde, yıllar önce Trakya Üniversitesi kurulurken büyük bir coşkuyla Edirne'nin kimlikli yapılarını yeni işlevlerle yaşatma çabalarını Sarayıç'ın, Karaağaç'ın, II. Bayezid Külliyesi'nin kentin yaşamına daha güçlü katkılamasını sağladı, yapıların bir bölümü de yıpranmaktan kurtarıldı. Geleceğimizin umudu gençlerimizden bu ortamda eğitim görmesiyle, çevrelerinde yeni bir yaşam biçimi egemen oldu.

Bu süreçte ÇEKÜLVakfı'nın değerli üyelerinin Trakya Üniversitesi'nin yanı sıra Edirne Valliliği ve Belediye Başkanlığı'na önerdikleri ve yaşama geçmesi için katkı sağladıkları bir dizi projenin büyük bir bölümünün gerçekleştirilmesi, hızla yenilerinin bunlara eklenmesi, "birikliliğe dayalı güç oluşturma" hedefimizin somut bir işaretiydi.

Edirne'yi dikkatle izleyenler, geçmiş birikime dayalı yeni gelişmelerin temel doğrularını bulmakta güçlük çekmeyeceklerdir. Edirne Valliliği'nin planlı ve tutarlı yaklaşımlarıyla Selimye Camisi başta olmak üzere bir dizi özgün özellikler içeren yapıların onarılması ve çevrelerinin düzenlenmesi, Devci

Hanı, Ekmeçoğlu Ahmet Paşa Kervansarayı, Gümrük Karakolu, Hafız Ağa Konağı, Eski Edirne Lisesi, Saadet Hanım Konağı, Zorlutuna Konağı gibi önemli yapıların farklı sorunlarının çözülerek işlevlendirilmesi kentin adım adım eski kimliğine kavuşturulmasının işaretleri oluyor.

Edirne Belediyesi'nin Türkiye'de ilk kez, 100 yaşını dolduran Belediye Binası ile çevresindeki geleneksel dokuyu, birlikte değerlendiren bir projeye gündeme getirmesi; Sarayıç, Keçi, Eski Elektrik Fabrikası, Savaşlar Caddesi ve benzeri kent parçalarını görsel zenginliklerine kavuşturacak ve geliştirecek nitelikte ele alması, yeni yaklaşımın bir başka boyutunu sergiliyor.

Trakya Üniversitesi, rektörlüğünü Karaağaç'a taşıyarak kentin kültürel varlıklarını değerlendirmede, farklı bakış açısıyla yeni bir ortam yaratıyor.

Tüm bu örnekler, "Bir Başkente Yeniden Bakmak" başlıklı kısa yazımda ne anlamda ele aldığımızı günün veni ve somut sonuçları olarak değerlendirilmelidir.

Bütün bu olumlu gelişmeler ışığında Edirne'de hiç kuşkusuz yarım yüzyıl içinde değindiğimiz değişik ölçekte planlama eksikliğinden doğan yanlışlara tanık olmuştuk. Birikliliğe ve temel kavramlara dayalı bu yeni anlayış ve eylem planı, kimlikli bir kente ulaşma özlemlerimiz, Edirne'de bir oranda gerçekleştirilebilir. Şimdi hepimize düşen, kalan dokunmuş zenginleştirilerek korunmasıdır.

Bu yolda kalıcı girişimlere yönelen Edirne Valisi Fahri Yücel, Belediye Başkanı Cengiz Yarnatopu, Trakya Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Osman İnci ve çevrelerinde katkı sağlayan duyarlı kimlikler Edirne için geliştirilen projelere "sürekliliğin", "birikliliğin" gücünü ve önemini somut örneklerle her ortamda kantlamaya çalışmaktadır. Burada ÇEKÜLVakfı gibi sivil toplum örgütlerine düşen sorumluluk, ürünün düzeyini yükseltmek, yaşama geçmesini kısıtlamak, katilimi güçlendirmek, "doğa ve kültür öncelikli yeni bir gündemin" kaçınılmazlığını geniş çevrelerin, herkesin varlığını parçası kılmaktır.

Geçmişte Edirne'ye emek verenlerin günümüze en büyük katkısı, ülkemizde gittikçe süreklilik kazanan yanlışlara, doğanın ve tarihin bize bıraktığı doğrularla "du" diyebileceğimiz sağlamlarından kaynaklanmaktadır. Dileğimiz Edirne'nin bu gelişiminin öncü örneklerinden biri olmasındır. <

12 Kasım 2001, İstanbul

EDİRNE'NİN KURTULUŞUNA DOĞRU

ORAL ONUR
Araştırmacı-Yazar

EDİRNE *Derğisi için yazdı*

Ekim 1922 tarihinden itibaren bütün Trakya ile ilçeleri kurtuluş bayramlarını büyük bir coşku içerisinde kutlamaktadırlar. En son kurtuluş Edirne'nin kurtuluşudur ve tarih 25 Kasım 1922'dir.

25 Temmuz 1920'den sonra iki yıl dört ay hilale hasret kalan ve gözyaşları dökülen Edirne, 25 Kasım 1922 tarihinde tekrar ve son defa ay yıldızlı bayrağına kavuşmuştur.

Bugün, işte o mutlu gündür. O mutlu günün 79. yıldönümüdür. 9 Eylül 1922'de İzmir'de düşmanı denize döken büyük Türk Ordusu bütün Trakya'yı ve Meriç boylarını da kurtarmayı emel edinmişti.

Güzel Edirne'yi, anıt kent Edirne'yi, Sinan kenti Edirne'yi düşünme bırakabilir miydik?... Edirne ki; şehadət kenti, payitahtı kadim olan bir kentimizdir. Ta Orta Avrupa ortalarına kadar geçen orduların ilk durağı, ilk menzili Edirne değil midir? Anadolu ve Rumeli gazileri zafer tükülleni onun Tunca'ya aksileri vuran Saray bahçelerinden tutturarak söyler. Budin'lere, Cigerdenli'lere, Adriyatik'lere, Estergon'lara, Zigetvar'a kadar akar gider, uzanır. Edirne'yi kimseye bırakamazdık. Çünkü Edirne, Büyük Millet Meclisi'nin

en büyük emaneti olarak bildiği ve taşıdığı Milli Misak sınırları içindedir.

Edirne, gözyaşlarını 79 yıl önce işte böyle bir günde sildi. Tüm Trakyalılar, günlerden beri sevniç içindesiniz. Hepiniz, bu sabah, 25 Kasım 1922 günü Edirne'ye ilk giren Mehmetçiklere nazireler yaparcasına zafer takları altlarından geçtiniz. Bu gece, o ilk kurtuluş gecesi gibi Selimiye minarelerinde kandiller, ışık fışkıyelerinin nuru yine yanıyor. Bugün, o ilk günü gibi koskocaman bir Türk bayrağı Sultan Selim'in iki sütlün minaresi arasına gerilmiş.

Edirne Türkür, Türk kalacak! diye gökyüzüne bir destan yazıyor...

Neden bayrak güneye doğru heybete bakmaktadır? Çünkü o bayrak Murat Hüdavendigâr'dan başlayarak Sırpsındığından, Kosova'dan, Moğaç'tan ve Edirne'den geçerek sınır boylarında akan bütün gazilerin dökülen kanlarının izi var. Çünkü, o bayrak Maraş'larda, Kars'larda ve bütün Anadolu'da dökülen kanlardan renk almıştır. Bu bayrak, 79 yıl önce yani 25 Temmuz 1920'de düşmanın kanlı pençesine geçerken sıyah tül sarlaklar Selimiye'den kaldırdılmıştı. Fakat, işte 79 yıl sonra, 25 Kasım 1922'de o bayrağı

siyah tülleri yurdumuzun kahraman bekçisi olan Edirne'nin kurtuluşunu gördüğü bu günde, Türk askerlerinin süngüsüyle parçalanan siyah tül içinden çıkan bayrak hilali göklere gerilerken burada sonsuza kadar dalgalanmaya başlamıştı. O hilal ve sancı dalgaları, bütün dünya bilsin ki, ebedi olacaktır!

Edirne'yi teslim almak üzere gelen heyet ve onları izleyen jandarma bölüğü Ayskedin'dan Edirne'ye giriyorlar. Kirışhani ve Kasımpaşa İlkokulları öğrencilerinin o gün zafer şarkıları ne kadar heyecanlı olmuştu. Darülmualim binası önündeki tak üzerinde su yazı okunuyordu: **"Halk Ordusu Hak Ordusudur"**. Bugün de ordumuz **Yurtta Sulh Cihanda Sulh** prensibini güden hak ordusu değil midir? Abacılar yönünde bulunan tak üzerinde ise **"Yaşasın Misak-ı Milli"** yazısı vardır.

Hükümet binası önüne gelen heyetin karşısına çıkan keleş beyafetinde bir genç kız heyetin başında bulunan Vali Şakir Bey'e şöyle sesleniyor:

–Başımızda taşmağa hasret kaldığımız bayrağı size takdim ediyorum. İki büyük yıldız beri hüüzün ve melalden kurtulmayan Edirne semasını sevimli hilalimiz şenlendiriniz!

Vali Şakir Bey'in gözleri yaşarmıştı. İki yüz yıl önce Türk sanat iceligi ile yapılan bindallı bohaççı açtı. İçinden bayrağımızı çıkardı. Onu öptü ve bir daha inmemek üzere Vilayet gönderine çekti.

Edirne'yi Türk heyetine teslim eden Fransız askerleri bayrak çekilirken selam durmuşlardı.

Sevgili Edirneliler! Bayramınız kutlu olsun. Nice nice kurtuluş bayramları ve Kirkpınar'larımızda davul ve serhad tüküllerinin çağırışları arasında kutlansın.

ŞEHİTLERİMİZİ SAYGIYLA ANIYORUZ

Edirne kenti sınırları içinde Balkan Savaşı şehitlerini anmak amacıyla yapılan çok sayıda anıt ve şehitlik vardır. Bu anıtlardan biri Jandarma Anıtı'dır. Bir diğer adı 'Soğutluk 26 Mart 1913 Şehitliği' olan bu anıt, Edirne-Karaağaç yolu üzerindedir. 1915 yılında Evkafı Hümayun Nezareti tarafından yaptırılan anıtın projesi Mimar Talat Bey ile bir Fransız mühendise aittir. Şehitlikte ayrıca, Bulgar askerlerinin Karaağaç'a girdiği sırada öldürülen Ressam Hasan Rıza'nın 'Intikam Taşı' adıyla anılan mezarı ve başka sivillerin mezarları da bulunur.

Edirne'deki bir başka anıt da 'Sarıyığı Balkan Savaşı Şehitliği'dir. Sarayığı 26 Mart 1913'te teslim olan ordunun subay ve erati için tutsak kampı haline getirildiği yerdir. Burada 10 bin

Sarıyığı Balkan Şehitliği

Muhafaza-i Mekabiri-i İslamiye Cemiyeti tarafından yaptırılmıştır. Projesi Trakya Müfettişliği Bayındırık Müşaviri Mimar Kemal Altan tarafından hazırlanan şehitlik, bir tür meçhul asker anıtı niteliğindedir.

Edirne'de şehitlikler bunlarla sınırlı değil elbette. Balkan Savaşı'nın en kanlı günlerinin yaşandığı kentte 23 şehitlik daha bulunuyor. Edirne'deki diğer belli başlı şehitlikler de şunlardır: Kurtkale Karakolu Şehitliği, Kartaltepe Şehitliği,

Maraş Şehitliği, Kayapa Şehitliği, Küçük Döllük Şehitlik Anıtı, Cevizlik Şehitliği, Geçenli Şehitlik Anıtı, Hasköy Şehitliği, Keşan Taburu Şehitliği, Sabuncu Bağlan Şehitliği, Yassı Tepe Şehitliği, Arnavutköy Şehitliği, Hıdırlık Tabya Şehitliği, Asker Hastanesi Şehitliği, Süvari Yüzbaşı Reşit Bey Şehitliği (Intikam Taşı), Sultan Selim Cami Şehitliği, İbrahim Akıncı Anıtı, Beş Şehitler, Havsa Şehitliği.

Kaynak: Edirne Şehit Anıtları Oral Onur-Talat Bağman

Karaağaç Yolu üzerindeki 26 Mart Şehitliği

civarında Türk asker ve sivilinin toplannış ve çoğu soğuk, hastalık ve açlıktan can vermiştir. Vatani savunmak amacıyla canını feda eden şehitlerimizin anısına yapılan Sarayığı Balkan Savaşı Şehitliği, Sarayığı'nda, Tunca Irmağı kıyısında yer alır. Şehitliğin ön bölümündeki anıt 1939 yılında Edirne

Balkan Savaşı'nda Ayyoz Baba Tabyası önünde şehit düşmüş erlerimiz

EDİRNE'NİN FETHİ BEYLİKTEN İMPARATORLUĞA

Türklerin verimli Trakya yöresini tanıyarak, Edirne'nin önemini kavramaları Bizans'da taht kavgalarının yoğunlaştığı döneme rastlar. 1341'de III. Andronikos'un ölümü üzerine yerine geçen oğlu **V. İoannes** henüz reşit olmadığından, **Kantakuzenos** onun vasisi olarak Bizans İmparatorluğu yapar. Ancak İstanbul ve Edirne'de otoritesi tanınmayınca Dimetoka'ya giderek imparatorluğunu ilan eder. **Orhan Gazi**, Bizans'daki taht kavgaları sırasında, kızıyla evlenerek damadı olduğu Kantakuzenos'un yanında yer alır. Kantakuzenos, Orhan Gazi'nin oğlu **Süleyman Bey** komutasında yolladığı Türk birliğinin yardımıyla 1346 yılında Edirne'yi ele geçirir. Osmanlı Kantakuzenos yakınlaşması, Osmanlıların Rumeli'ye adım atmalarını kolaylaştırmıştı. Bizans'ta Kantakuzenos ile İoannes arasındaki iktidar mücadelesi sürerken, Osmanlı güçleri de Rumeli'deki etkinliğini artırıyordu.

Edirne Kalesi'nin kapılarının birini gösteren bir gravür

Trakya'daki fetih hareketlerini Orhan Gazi'nin oğlu Süleyman Bey yürütüyordu. Gelibolu'dan Çorlu'ya kadar Trakya'nın büyük bölümünü Osmanlı topraklarına katan Süleyman Bey, Edirne İstanbul yolunu kontrol altına aldı. Süleyman Paşa'nın 1359'daki ani ölümü üzerine, büyük kardeş **Murat Bey** (Murat Hüdavendigâr) çok yaşlı olan Orhan Gazi'nin ölümüne dek lalası Şahin Paşa ile birlikte Rumeli'deki fütuhat (fetihler) hareketinin başında yer aldı.

Murat Bey bu süre içinde Trakya'da yayılmayı sürdürdü. Lüleburgaz ve Babaeski'yi alan Murat Bey, **Lala Şahin Paşa** komutasındaki bir kuvveti de Adrianapolis (Edirne) üzerine yolladı. Edirne Tekfuru, kalabalık bir ordu ile Sazlıdere'ye kadar gelmişti. Sazlıdere'de yapılan zorlu savaşta Bizanslılar, Lala Şahin Paşa komutasındaki Türk kuvvetlerine yenildi. Savaşı sürdüremeyeceğini anlayan Tekfur, çekildiği Edirne Kalesi'ni, kaçarak terk etti. Bunun üzerine Edirne halkı, kale içinde oturma hakkının kendilerine tanınması koşuluyla kalenin kapılarını açarak

şehri Murat Bey'e teslim etti. Edirne'nin 1361'de ele geçirilmesiyle Türklerin Rumeli'deki egemenliği sağlamlaşıyordu. Lala Şahin Paşa kuzeyde Filibe ve Zagra'yı, **Evreнос Paşa** da Gümülcine'yi alarak, Edirne güvenli bir merkez haline getirildi. Kentin adını **Edirne** olarak değiştiren Sultan 1. Murat, 1365 yılında Edirne'yi Osmanlı başkenti yaptı.

1. Murat Hüdavendigâr

Böylece İznik'ten başlayıp, Bursa ve Edirne üzerinden İstanbul'a uzanan yolun önemli bir evresine gelinmiş oldu. >

Edirne Kalesi'nin takribî planı (O. Nuri Peremecî'nin Edirne Tarihi kitabından alınmıştır).

Sırsındığı Zaferi

Edirne'nin fethi, Osmanlı Devleti'nin Balkanlardaki yayılmasını hızlandırdı. Murat Hüdavendigâr Anadolu'da Beylikler arasında Türk Birliğini kurmaya çalışırken, Türklerin Balkanlar'daki yürüyüşünü önlemek ve Edirne'yi geri almak üzere birleşen Sırp, Macar, Romen ve Bulgar devletleri 60 bin kişilik bir ordu ile Edirne üzerine yürüdü. Sarayakpınar'da kadar, herhangi bir engelle karşılaşmadan gelen Haçlı Ordusu burada konakladı.

Lala Şahin Paşa, Edirne önlere gelen düşmanın gücünü öğrenmek üzere **Hacı II Bey**'i görevlendirdi. Düşmanın konakladığı Kazovası'na gelen Hacı II Bey, büyük bir güçle sahip olduğunu gördüğü Haçlı ordusuna karşı bir baskın planı uygulamaya karar verdi. Plan gereğince düşmana gece baskınıyla üç taraftan saldırılacak ve saldırı sırasında düşman içine gi-

Sarayakpınar Köyündeki Sırsındığı Savaş Anıtı, Sırsındığı Zaferi ve şehitlerimiz anısına 1920 yılında yapıldı.

rilmeden, büyük gürültü ve kargaşa çıkarak düşman yokedilecektir.

Plan başarılı olur, büyük bir orduyla Türklerin baskınına uğradığını zannederek panikle kapılıp dağılan Haçlılar 30 bin kayıp verir, büyük bir kısmı kaçağınca tek yön olan Meriç Irmağı'nda boğulur. Geride kalanlar esir alınarak Edirne'ye dönlür.

Hacı II Bey komutasında gerçekleştirilen ve Türklerin askeri dehasını yansıtan önemli olaylardan biri olan Sırsındığı Zaferi 1363 yılında gerçekleşti. Sırp'ların dağılması, yenilmesi anlamına gelen Sırsındığı zaferiyle, Sırp'ların Edirne üzerine yönelen tehditleri savuşturulmuş ve 2 yıl sonra da Edirne başkent yapılmıştır. <

Edirne Kalesi'nden bugüne kalan duvarlar.

FROM A SMALL PRINCIPALITY TO A HUGE EMPIRE

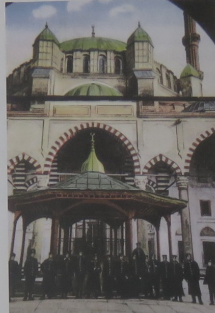
The Turks had familiarized themselves with the fertile lands of Thrace and noticed the importance of Edirne at a time when the Byzantine Empire was immersed in intense internal conflicts. The conquests in Thrace were led by Süleyman Beg, son of Sultan Orhan. Upon the death of Süleyman Beg, who had made a significant portion of Thrace from Gallipoli to Çorlu part of the Ottoman State, his elder brother Murad Beg (Murad Hüdavendigâr) became the leader of the conquest. Murad Beg sent troops led by Lala Şahin Pasha to Adrianapolis (Edirne). Recognizing that it was impossible to continue the defense, the Byzantine commander evacuated the Fortress of Edirne. The Turkish conquest of Edirne in 1361 strengthened the Turkish dominance in Thrace. Changing the city's name to Edirne, Sultan Murad I declared Edirne the capital of the Ottomans in 1365. This was an important link in the chain of Ottoman capitals, starting in İznik, moving on to Bursa, then Edirne, and finally Istanbul.

EDİRNE'NİN TARİHİNDEKİ KARA SAYFALAR

İŞGAL YILLARI

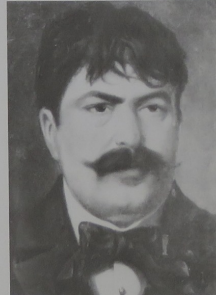
Türker tarafından 1361 yılında fethedilmesinden sonra dört yüz yıl boyunca bir huzur devri yaşayan Edirne, 19. yüzyıl sonları ve 20. yüzyıl başlarında dört kez düşman işgaline uğradı. Edirne'nin yaşadığı ilk işgal 1828-1829 Osmanlı-Rus Savaşı sonunda gerçekleşti. Edirne Barışı ile sona eren savaşın asıl sebebi Mora ayaklanmasıdır. 1821 yılından beri devam eden Mora isyanı, 1827'de bastırılmaktayken, öteden beri Rumları teşvik eden Avrupa devletlerinden İngiltere, Fransa ve Rusya'nın fiili müdahaleleri sonucu, Navarin Limanı'nda demirli duran Osmanlı Donanması imha edilmişti. O sırada Yeniçeri Ocağı'nı kaldırmasını ve yeni kurulan Nizamîye Ordusu'nun henüz emekleme çağında olmasını fırsat bilen Ruslar, Osmanlı

Devleti'nden kabulü olanaksız isteklerde bulunup reddedilince savaş ilan eder. Edirne'ye girerek şehri işgal eden Ruslar, Sarayıcı'nda Harem Daireleri yanında çadırılı ordugah kurdular. Bu sırada sarayın bazı dairelerini yıkarken, Tavuk Ormanı'ndaki birçok ağacı kesip yaktilar. Edirne'den ayrılırken de saraydaki kıymetli eşyaları ve duvarlardaki çinileri söküp götürdüler. Araya Prusya Seferi girince 1829 yılı Eylül ayında imzalanan ve 'Edirne Barışı' diye anılan anlaşmayla işgal sona ermişti. >

Bulgar askerleri Selimiye avlusunda.

Balkan Savaşı'nda süzüş vatandaşlarımızın idama götürülüşü.

Balkan Savaşı'nda şehit edilen Ressaam Hasan Rıza.

Eski bir kartpostalın; Edirne'de askeri kıyafatlar.

Yunan askerleri 1920'de Meriç Köprüsü'nden Edirne'ye girerken.

Edirne kuşatma acısını ikinci kez 1877-78 Osmanlı-Rus Savaşı'nda yaşadı ve kent 20 Ocak 1878'den 13 Mart 1879'a kadar Rus işgali altında kaldı. Bu dönemde kentin birçok semti yıkıma uğradı. Rusların ardından gelen üçüncü işgal, Balkan Savaşı sonunda 26 Mart 1912'de başlayan Bulgar işgalidir. Şükrü Paşa komutasındaki Osmanlı Ordusu Edirne'yi beş buçuk ay boyunca kahramanca savunmuş ve bu olay savaş tarihine "Edirne Savunması" adıyla geçmiştir. Balkan Savaşı galpleri kendi aralarında anlaşmazlığa düşünce Osmanlılar bundan yararlandı ve Edirne 21 Temmuz 1913'de geri alındı.

Edirne'nin gördüğü son düşman işgalî Milli Mücadele yıllarına rastlar. Edirne bu kez 24 Temmuz 1920 yılında Yunan işgaline uğradı. Yunan

Yunanlıların işgal döneminde banka olarak kullandıkları Topuzlu Mektep, İstiklal İlkokulu binası

1920 yılında Yunan bayrakları Edirne sokaklarında (üstte).

Yunan askerleri Selimiye Camii'nde (altta).

tamamen sona ermesiyle, 25 Kasım 1922'de Edirne yeniden Türk yönetimine kavuştu.

TARİHE ALTIN HARFLERLE YAZILAN DESTAN

EDİRNE SAVUNMASI

Balkan Savaşı başladığında Osmanlı devleti her bakımdan zayıf durumdaydı. 1908'de meşrutiyetin ilanından sonra ülke içinde parti kavgaları şiddetlenmişti. Ayrıca yine bu dönemde 31 Mart isyanı, Havran ve Arnavutluk isyanları, azınlıkların cemiyetler kurarak ayrılma faaliyetleri başlamıştı. Dışarıda ise Avusturya-Macaristan, Bosna-Hersek'i ilhak ederken, Bulgaristan Doğu Rumenli vilayetini kendi topraklarına katarak bağımsızlığını ilan ediyor, İtalyanlar Trablusgarp ve Bingazi'yi işgal ediyorlardı. Bu olaylardan yararlanan Rusya, Balkan devletlerini kıskırtarak Osmanlı toprakları üzerindeki nüfuzunu genişletmek yolunu tercih etti. 22 Eylül 1912 tarihinde Sofya'da toplanan Romanya, Bulgaristan, Sırbistan, Karadağ ve Yunanistan devletleri Osmanlılara karşı bir ittifak oluşturarak 5 Ekim 1912'de savaş ilan ettiler. Böylece taarruzun ilk hedeflerinden olan Edirne tarihinin en acılı günleriyle karşı karşıya kaldı.

Bulgar kuvvetleri 26 Ekim'den itibaren şehri kuşatmaya başladı. Askeri hedefler arasında sürdürülen

Edirne Müdafisi Şükrü Paşa

bombardıman, 22 Kasım 1912'de bu kez Edirne kentine yöneldi. Bombardıman sırasında halktan ve askerlerden ölen ve yaralananlar olurken, birçok yerde yangınlar çıktı. Bu sırada gıda ve gerekli ihtiyaç malmemeleri tükeniyor, salgın hastalıklar baş gösteriyordu. Türk esirlerin toplandığı Sarayçı'nda kolera, tifo gibi amansız hastalıklara, açlık ve soğuga direnen asker ve sivil binlerce şehit verdik.

Edirne'yi yokluk ve sıkıntı içinde savunan müstahkem mevki komutanı Şükrü Paşa, enerjisi, askeri ve insani yetenekleriyle tanınmış bir kişiydi. Edirne birçok

Ayvaz Baba Tabyası önünde şehit olan askerlerimiz

kanlı sahne ve kahramanlık destanıyla dolu olan Balkan Savaşı'nda Şükrü Paşa komutasında 5.5 ay boyunca kahramanca direndi.

Bütün bu güçlükler altında, düşmana karşı koyan Şükrü Paşa, bütün savunma olanaklarının son emresi üzerine 25 Mart 1913 akşamı subaylara ait kılıç, tabanca, dürbün gibi düşmana yarayacak eşyaları, top, tüfek ve mühimmatın, kışla, depo, hangar, atölye ve hayvanların yok edilmesini, ayrıca Arda üzerindeki büyük demiryolu köprüsünün atılmasını emretti. 26 Mart 1913 sabahı saat 8.45'te Hıdırlık Tabyası'ndaki telsiz telgraf direğine beyaz bayrak çekilerek savaşa son verildiği bildirildi. Böylece 1912 yılı Ekim ayından 26 Mart 1913 tarihine dek ağır şartlar altında süren ve tarihe altın harflerle yazılan Edirne Savunması son ermiş, Edirne Bulgarlara teslim edilmişti. >

Şükrü Paşa 26 Mart 1913 günü şehre giren Bulgar kuşatma orduları kumandanı general Ivanof'a kılıcını teslim etmiş, ancak Bulgar Kralı Ferdinand 27 Mart 1913'de Edirne'ye gelerek Şükrü Paşa'yı kabul etmiş, "Bir yanlışlık olmuş özür dileriz" sözleriyle kılıcını askeri törenle kendisine geri vermişti.

Şükrü Paşa'nın Edirne Savunması bütün dünyada yankılar uyandırmış, derin bir hayranlık yaratmıştı. Claude Farrere ve Pierre Loti'nin de aralarında bulunduğu yüzlerce Fransız aydınının imzasını taşıyan bir "Altın Kitap" hazırlanarak, bir kılıçla birlikte Şükrü Paşa'ya armağan edilmişti.

30 Mart 1913 Londra Anlaşması ile Midye-Enez hattı sınır kabul edi-

lirken, Edirne sınır dışında kaldı. Ancak bir ay sonra Trakya'daki Osmanlı topraklarını paylaşamama yüzünden Bulgaristan'la eski müttelikleri arasında ikinci Balkan Savaşı başladı. Bundan yararlanan Osmanlı ordusu fazla bir direnme ile karşılaşmadan 21

Temmuz 1913'de Edirne'yi geri aldı. 29 Eylül 1913'de İstanbul'da Osmanlı hükümeti ile Bulgaristan arasında bugünkü sınırların esası üzerinde yapılan anlaşmanın sonunda savaş sona erdirildi.<

Türk ve Bulgar mütareke heyeti

THE DEFENSE OF EDİRNE

At the time when the Balkan War began, the Ottoman Empire was in a very weak condition. Romania, Serbia, Montenegro and Greece, coming together in Sofia on 22 September, 1912, formed an alliance against the Ottomans and declared war on 5 October, 1912. This was the beginning of a very gloomy period for Edirne, the first target of the attack. During the Balkan War which witnessed so many bloody scenes and instances of heroism, Edirne resisted invasion for five and a half months, led by commander Şükrü Pasha. When all hope for defending the city disappeared, the Army announced on 26 March, 1913 that the war had ended. The Defense of Edirne led by commander Şükrü Pasha was admired by the whole world. A "Golden Book" prepared by hundreds of French intellectuals including Claude Farrere and Pierre Loti was presented to Şükrü Pasha, together with a sword.

Şükrü Paşa'nın Bulgar Kralı Ferdinand tarafından kendisine geri verilen kılıcı ve Avrupalı aydınların Paşaya gönderdikleri Altın Kitap'ın kapağı.

Atta, Şükrü Paşa ve Balkan Savaşı şehitleri anısına savaşın komuta yerlerinden Kiyık Tabya'da 1998 yılında yaptırılan anıt.

EDİRNE KAHRAMANLARINI UNUTMAYACAK

BALKAN SAVAŞI MÜZESİ

Kıyık Tabya; Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerinde Edirne'nin savunulması amacıyla inşa edilmiş olan 30 tabyadan biridir. 1828-1829 Osmanlı-Rus Savaşı sırasında toprakları yapılan tabyanın yapısı, 1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı'nda savunma bölgesi olarak güçlendirildi.

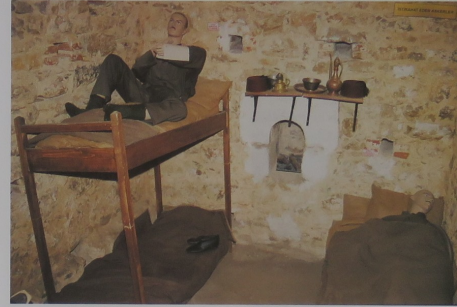
1886-1887 tarihleri arasında ordu komutanı Muhtar Paşa tarafından kullanılan tabyaya bir piyade ve bir topçu taburu yerleştirilmiş ve Balkan Savaşlarında Edirne'nin kuşatılması sırasında bu tabyadan önemli ölçüde yararlanılmıştır. Rakımı 136 metre olan tabyanın duvarları taştan, kemerleri ocak tuğlasından yapılmıştır. Bağlayıcı madde olarak Horasan tuğlası ve kireç tozundan oluşan madde kullanılmıştır.

Kıyık Tabya, Edirne'nin savunulması sırasında Şükrü Paşa ve kurmayları tarafından şehrin batısındaki Hıdırlık Tabya ile beraber komuta yeri olarak kullanıldı.

Tabya içinde çeşitli sayıda 1/2 veya 1 takım kuvveti andıran bonetler, bonetler arasında açık top mevzileri, etrafını çepeçevre saran Mani Hendeği, cephanelikler, toplanma ve eğitim alanları, depolar, nizamîye ve hazır kıta bölümleri, bölük, tabur ve alay komuta binaları ile yatma yerleri bulunuyor. >

Kıyık Tabya'da bulunan Şükrü Paşa Anıt kompleksi 16 bin m2 alanı kapsıyor.

Balkan Savaşı günlerinin canlandırıldığı müzede askerlerin kaldığı koğuş (üste) ve telgrafhane (yanda).

Kıyık Tabya'nın Balkan Savaşı Müzesi haline getirilmesi çalışmalarına, Edirne Valiliği'nin katkıları ile Türk Silahlı Kuvvetleri adına görevlendirilen ve bu işlerde konuşlandırılmış 54. Mekanize Piyade Tuğayı Komutanlığı'na; Temmuz 2000 tarihinde başlandı. 200 erbağ ve erin tabyayı tarihi dokusuna uygun hale getirmek için yaptığı çalışma 4 ay gibi kısa bir sürede tamamlandı ve Balkan Savaşı Müzesi 28 Kasım 2000 tarihinde 5. Kolordu Komutanı Korgeneral Yıldırım Türker tarafından ziyarete açıldı.

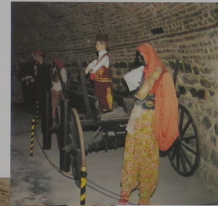

Halkın ve Silahlı Kuvvetler'in elindeki o döneme ait belgeler ve araç-gereçlerle oluşturulan müzeden çeşitli bölümler.

Müzedde neler var?

14 bölüm ve 23 bonetten oluşan müzede;

- Edirne halkı tarafından Türk Silahlı Kuvvetlerine bağışlanan silah, belge ve mühimmatın sergilendiği 4 adet sergi vitrini,
- 2 adet top,
- 1 adet yemek dağıtım arabası,
- 118 adet pano (Harita, resim, bilgi notları),
- 28 adet konu mankeni bulunuyor.

THE BALKAN WAR MUSEUM

Kıyık Tabya is one of the 30 emplacements built for the defense of Edirne during the last days of the Ottoman Empire. Kıyık Tabya was the headquarters of Şükrü, Pasha and his soldiers for defending the city. The site has been opened to visitors on 28 November, 2000. Comprising 14 sections and 23 sub-sections, the museum displays weapons, ammunition and documents granted to the Turkish Armed Forces by the people of Edirne. It contains four exhibition windows, two cannons, one food cart, 118 boards (maps, pictures and notes) and 28 mannequins.

MİLLİ MÜCADELE'DEN LOZAN'A BARIŞI KAZANMAK...

Osmanlı Devleti'nin Birinci Dünya Savaşı sonunda 30 Ekim 1918'de imzaladığı Mondros Ateşkes Antlaşması gereğince, yurdumuz müttetik devletler tarafından işgal edildi. Bu paylaşımında Edirne'nin de içinde bulunduğu Trakya toprakları Yunanistan'ın payına düşüyordu. Mustafa Kemal'in "Ya bağımsızlık ya ölüm" parolasıyla, 19 Mayıs 1919 tarihinde başlattığı Kurtuluş Savaşı, çetin bir milli mücadele süreci sonunda, 9 Eylül 1922 tarihinde ordularımızın İzmir'e girişiyle zafere ulaştı. Anadolu toprakları ile birlikte Trakya ve Edirne'nin geleceğini, Türk ulusunun Atatürk önderliğinde büyük fedakarıklarla elde ettiği bu zafer bellirdi. Edirne ve Karaağaç, Mudanya ile başlayan ve Lozan'da noktalan barış süreci sonunda geri alınmıştı.

Savaş gibi mütareke

Zaferden sonra şimdi de barış elde edilmeliydi. İşgal ordularını dize getiren Türkiye Büyük Millet Meclisi, barış

görüşmelerinde de çetin bir mücadele verecekti. Mudanya Mütarekesi işte bu sürecin ilk evresiydi. Öyle ki, Şevket Süreyya Aydemir İkinci Adam adlı eserinde Mudanya Konferansı'nı "Mudanya Savaşı" diye niteler. Mudanya Konferansı Batı Cephesi Kumandanı ve Edirne milletvekili İsmet Paşa başkanlığındaki Türk heyetinin yanı sıra İngiltere, Fransa ve İtalya delegelerinin katılımıyla 3 Ekim 1922 tarihinde başladı. Heyetimiz **Meriç kıyısına kadar Türk topraklarının Yunanlılar tarafından derhal boşaltılmasını** talep ediyordu. Askeri hareketi Trakya'ya taşımayı düşünmeyen fakat, Trakya topraklarımız için kararlı bir tutum takınan Mustafa Kemal, bir yandan da ordularımızı Çanakkale ve İzmit üzerinden İstanbul'a sürdü. Telaşlanan müttetikler, bir hafta süren tartışmalı görüşmelerin ardından taleplerimizi kabul ettiler. 11 Ekim 1922 tarihinde Mudanya Ateşkes Antlaşması imza-

landı ve Meriç sınır olmak üzere Trakya anayurda katılmış oldu.

"Karaağaç'sız bir Edirne düşünülemez!"

Mudanya'nın ardından itilaf devletlerinin çağırısı üzerine 20 Kasım 1922'de Lozan Barış Konferansı toplandı. Mudanya'daki başarılı diplomasi mücadelesiyle takdir toplayan İsmet Paşa, Atatürk'ün emriyle askerlikten ayrılarak bu kez de Lozan Konferansı için görevlendirilmişti. Lozan ile siyasi hayata adımı atan İsmet Paşa başkanlığındaki Türk heyeti yine zorlu bir diplomasi mücadelesi verdi. >

Edirne'yi 24 Kasım 1922 tarihinde teslim alan heyetin başında Vali Şakir Bey (Kesebir) bulunuyordu.

15 Eylül 1923 günü Karaağaç'ı teslim alan Türk askeri ve mülki heyeti (yanda).

Yaklaşık dokuz ay süren, zaman zaman anlaşmazlıklar nedeniyle kesintiye uğrayan müzakereler sonunda 24 Temmuz 1923'de Lozan Barış Antlaşması imzalandı. Görüşmelerin en önemli maddesini Trakya sınırlarının çizilmesi ve Karaağaç sorunu oluşturdu. Karaağaç'ı vermek istemeyen müttetik temsilcilerinin tezlerini çürüten İsmet Paşa, Karaağaç'sız Edirne'nin, ulaşım ve ekonomik yönden çöküntüye mahkum bırakılacağını belirtti. Edirne'nin bir mahallesi olan Karaağaç konusunda kararlı tutumumuz sayesinde, Karaağaç'ın savaş tazminatı olarak Türkiye'ye bırakılması kabul edilmişti. 143 maddeden oluşan Lozan Barış Antlaşması'nda sorunlara "sınırlar, kapitülasyonlar, azınlıklar, boğazlar, borçlar, mübadele ve harp tamiratı" başlıkları altında çözüm bulundu.

24 Temmuz 1923 günü, İngiltere, Fransa, İtalya, Japonya, Yunanistan ve Türkiye arasında imzalanan protokolde Karaağaç ile ilgili madde şöyledir: "Meriç ile bugünkü tarihli barış antlaşmasının 2. maddesinin 2 sayılı paragrafında tanımlanan Türk-Yunan sınırı arasında bulunan ve Türkiye'ye geri verilecek olan toprak kadar, Türk makamlarına teslim olunacaktır."

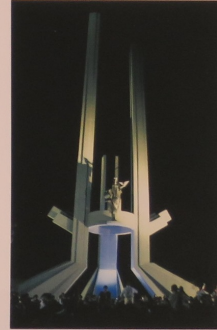
Bu anlaşma uyarınca müzakerelerin sonuna kadar, adeta göğüs göğüse mücadeleyle konu olan Karaağaç, 15 Eylül 1923 günü Yunanlılardan teslim alındı. Lozan Barış Konferansı'nın ardından yeni Türkiye Cumhuriyeti devletinin bir sınır şehri olan Edirne, yepyeni bir döneme adını atıyordu. <

Trakya Üniversitesi'nin rektörlük binası olarak kullandığı tarihi Karaağaç Tren İstasyonu.

WINNING THE PEACE

According to the Ceasefire Agreement of Mondros signed by the Ottoman state at the end of the First World War on 30 October, 1918, Turkey was invaded by the Allied Powers. According to the division plan, all of Thrace, including Edirne, was to be occupied by Greece. The War of Independence launched by Kemal Atatürk reached victory on 9 September, 1922, following a vigorous struggle. This victory achieved by the Turkish nation under the leadership of Kemal Atatürk decided the fate of Anatolia, Thrace and Edirne. The peace process starting in Mudanya and ending in Lausanne resulted in the recapturing of Edirne and Karaağaç. Following victory, it was time to achieve peace. The Ceasefire Agreement of Mudanya was the first step of this process. The Ceasefire Agreement of Mudanya was signed on 11 October, 1922. Thrace became a part of the motherland, the Maritza River being the border. Following the Mudanya Agreement, the Lausanne Peace Conference gathered on 20 November, 1922. The Turkish delegation chaired by İsmet İnönü, had to wage a difficult diplomatic war. Following nine months of discussions, the Lausanne Peace Treaty was signed on 24 July, 1923. Karaağaç was granted to Turkey as a reparation.

Lozan Anıtı ve Müzesi

Trakya Üniversitesi'nin girişimi ile rektörlük binasının da içinde yer aldığı, Karaağaç mahallesiindeki, tarihi tren istasyonu alanında kurulmuştur. Lozan Zaferi ve dünya barışını simgeleyen anıtın yanındaki müzede, Lozan Konferansı ve İsmet İnönü ile ilgili belge fotoğraf ve kitaplar sergilenmektedir.

ATATÜRK EDİRNE'DE

Mustafa Kemal Paşa'nın Edirne'ye ilk gelişi 21 Temmuz 1913 yılına rastlar. Balkan Savaşı galiplerinin aralarındaki anlaşmazlıktan yararlanan Osmanlılar, 21 Temmuz'da hiç savaşımadan Edirne'ye girerek Bulgar işgaline son verdi. O sırada Bolayır Kolorodusu Harekât Şube Başkanlığı görevinde bulunan Binbaşı Mustafa Kemal de Bolayır Kolorodusu ile Doğu Trakya ve Edirne'ye yönelenler ve 21 Temmuz 1913'te Edirne'nin geri alındığı gün şehre girerler arasındadır.

Çanakkale Savaşı zaferinin ardından 16. Kolordu Komutanlığı'na atanan Miralay Mustafa Kemal görevini Kolordu Merkezi olan Edirne'de devraldı. 14 Ocak 1916'da ikinci kez Edirne'ye gelen Mustafa Kemal, Edirne halkı tarafından gösterilerle karşılandı. Mustafa Kemal, 1.5 ay kaldığı Edirne'den Doğu Cephesi'nde görev alınca 27 Şubat 1916'de ayrıldı.

Atatürk 21 Aralık 1930 tarihinde üçüncü kez Edirne'ye gelirken artık Cumhuriyet başkanıdır. İlk önce Alplulu'ya

uğrayarak şeker fabrikasını gezen Atatürk, Kırklareli'ne geçerek burada bir gün kaldıktan sonra Edirne'ye hareket etti.

Edirne sınırında Vali Emin Bey, Belediye Başkanı Ekrem Demiray, kumandanlar ve büyük bir halk topluluğu tarafından karşılanan

Atatürk, geceyi Edirne Belediye binasında geçirdi. Edirne'deki ilk gününde önce Halk Fırkası (Partisi) merkezini ziyaret eden Atatürk, ilçelerden, bucaklardan ve merkez ocaklarından gelen halk topluluğu ile görüştü. İkinci gün çeltik işletmesini ve pirinç tarlalarını gezerek, köy halkının sorunlarını dinledi. >

Mustafa Kemal, Çanakkale Zaferi dönüşü Edirne'de Darü'l Muallimin öğretmen ve öğrencileriyle, 1916

Edirneliler, Saraclar Caddesi'nde Atatürk'ü beklerken (21 Aralık 1930).

Mustafa Kemal'e İlk davet Edirne'den Geldi

Edirneliler Başkumandanlarını beldelerine davet ettiler. 24 Teşvirsani 1922 (24 Kasım 1922) tarihinde Edirneliler adına bir heyet Vali Şakir Bey'e (Şakir Kesebir) müracaat ederek Edirne halkının Mustafa Kemal Paşa'yı davet ettiklerini beyan ve bu davetin müşarûn-ileyke (adi geçen kişi) iblağını (duyurulmasını) rica etmişlerdir.

O tarihe kadar yurtta, Mustafa Kemal'i kentlerine davet eden başka bir kent olmamıştır. Cumhuriyetten önce ilk davet Edirne'den gelmiştir.

Oral Onur

Eğitime büyük önem veren Atatürk, Erkek Öğretmen Okulu'nda derslere girerek, son sınıfa 'terbiye tarihi' dersini verdi. Öğle yemeğini öğrencilerle birlikte yedikten sonra Kız Ortaokulu ve diğer okulları da ziyaret etti. Türk Ocağı'nda (bugünkü Devlet Türk Müziği Toppluluğu binası) yaptığı bir toplantının ardından Selimiye Camii'ni gezdi. O yılın 26 Temmuz günü Edirne'yi altüst eden kasırgada Selimiye Camii ile birlikte pek çok cami hasar görmüştü. Atatürk başta Selimiye olmak üzere hasar gören bütün camilerin onarımı için ödenek ayırmaya söz verdi. Kısa bir süre sonra gelen ödeneklerle Edirne'deki bütün hasarlı camiler onarıldı. Atatürk uzun süreli kalmak üzere geldiği Edirne'den Menemen'de gericilerin ayaklandığını ve Asteğmen Öğretmen Kubilay'ın şehit edildiği haberini alınca, isyanın bastırılması çalışmalarını yönetmek üzere 25 Aralık 1930'da ayrıldı. <

Belediye binasında beş gün kalan Atatürk'ün misafiri kaldığı oda aydın korurarak ziyarete açıldı.

Atatürk Edirne Müzesi ve Selimiye Camii'ni gezirken.

ATATÜRK İN EDİRNE

When he came to Edirne on 21 December, 1930, Atatürk was the President of the Turkish Republic. Welcomed by the notables of the city and a huge crowd, Atatürk stayed at the Edirne Municipality overnight. On his first day in the city, Atatürk first visited the Republican Party center and met with people coming in from the counties and villages. On his second day, he visited the rice factory and listened to the problems of the villagers. Placing great importance on education, Atatürk attended a lecture at the Instructors' School and personally gave a lecture on the "history of manners". He also visited other schools in the region, attended a meeting at the Turkish Center and visited the Selimiye Mosque. Atatürk left Edirne on 25 December, 1930.

Atatürk Belediye binasından ayrılırken (25 Aralık 1930).

Kemalköy'de köylülerle sohbet ederken, 22 Aralık 1930 (yanda).

Edirne, Osmanlı Başkenti

Prof. Dr. GÖNÜL CANTAY*

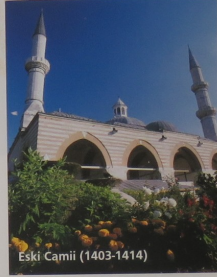
EDİRNE *Berçesi için yazıldı*

Murat Hüdavendigâr, 1361 yılında fetihden kısa bir süre sonra Edirne'yi başkent yapmış, Kavak Meydanı denilen yerde, Bizans'ın yazlık sarayını genişleterek Eski Saray'ı (1365) kurmuştur. Bu saray alanının sınırlarını günümüzde tespit etmek mümkün olmamaktadır. Çünkü bu alanın bir kısmında Selimiye Camii Külliyesi (1575) yükselmektedir.

Fetihten sonra Edirne, kale şehir olmaktan çıkmış, kale içindeki eserler onarılarak yeniden kullanılmıştır. Ancak Edirne'nin bir Türk şehri ve Osmanlı Devleti'nin başkenti olarak şekillenmesi ve gelişmesi, kale ile Eski

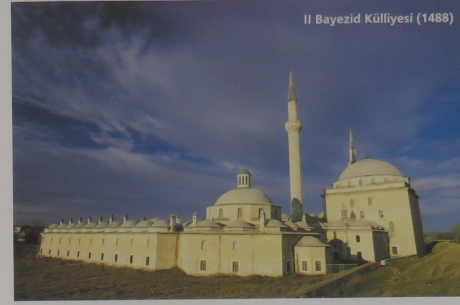
Saray arasındaki alanda gerçekleştirilmiştir. Böylece Edirne'nin Osmanlı dönemindeki ilk çekirdek külliyesi Eski Camii Külliyesi olurken Tunca Nehri'nin kuzeyindeki Hıdırlık Tepesi'nde de şehir dışı ilk mahallesi birkaç yıl önce kurulmuştur.

Bundan sonra Edirne, özellikleriyle anılan, başta cami yapıları olmak üzere, dini mimari örnekleriyle zenginleşmiştir. Böylece başlayan dini mimari örneklerinin her biri farklı plan kuruluşları ve üst örtü sistemleriyle tek örnek olarak şehrin çehresinde görülmüşlerdir. >

Eski Camii (1403-1414)

Selimiye Külliyesi (1569-1575)

II Bayezid Külliyesi (1488)

Edirne, Osmanlı Devleti'nin başkent oluşumunda İznik ve Bursa'dan sonra üçüncü aşamadır. Ancak, Edirne'de inşa edilmiş olan fonksiyonel yapılar, başta cami ve medrese yapıları olmak üzere, farklı uygulamalardır. En büyük kubbenin Üç Şerefeli Camii'nde çözülmüş olması, şadırvanlı, üç yanda kapılı avluya sahip uygulamaların Edirne'de bulunması, İstanbul'un fetihten sonraki yapılaşmasında, özellikle Klasik Osmanlı Camii Mimarisi'nin oluşumunda öncü örnekün Üç Şerefeli Camii olması, Edirne şehrinin önemini açıklamaya yeter.

Ancak Tunca Nehri'nin batı kıyısındaki Sultan II. Bayezid Külliyesi, camisi kadar darüşşifa kuruluşuyla ve sonra şehrin en yüksek düzliğünde Selimiye Camii Külliyesi'nin inşa edilmiş olmasıyla, Edirne günümüzde dahi Osmanlı Türk Devleti'nin başkent çehresini devam ettirmektedir.

Edirne'nin yapılaşması son iki asır boyunca da sürmüştür. Bu yapılaşmalar Edirne merkezindeki sokak dokusunun oluşmasını sağlarken, çeşitli sivil mimarlık örneklerini de günümüze taşımıştır.

Edirne, şehirlik açısından önemli bir örnektir. Çünkü yapılaşması ve sokak-avlu bağlantıları, coğrafi topografya ile örtüşen külliye kuruluşlarıyla ortaya çıkmıştır. Bu nedenle Edirne şehrinde

meydan yorur.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin yeniden yapılaşması sürecinde (İstanbul, Ankara da olduğu gibi) meydan, şehrin çekirdeğini oluşturmaktadır. Edirne'de meydan alanı açmak için bazı istisnalar yapılmış, Ata'mızın heykelinin yer aldığı Cumhuriyet Meydanı Edirne'nin eski dokusu içinde Cumhuriyet dönemi çekirdeği olmuştur. <

* Prof. Dr. Gönül Cantay, Mimar Sinan Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Sanat Tarihi Bölümü, Türk-İslam Sanatları Ana Bilim Dalı Başkanı.

Üç Şerefeli Camii (1437-1448)

EDİRNE AS THE CAPITAL OF THE OTTOMAN EMPIRE

Following its conquest by the Ottomans, Edirne was no longer just a fortress: Several buildings and works of art inside the walls were renovated and put to use. Edirne's transformation into a Turkish city and the capital of the Ottoman Empire mainly happened in the section between the fortress and the Old Palace. The Eski Cami Complex became the core of the city, while the Hıdırlık Hill to the North of the Tunca River had already been established a few years ago.

In later years, Edirne was embellished with fine examples of religious architecture, especially mosques. The mosques, each having different structural characteristics and roof covers, formed the magnificent skyline of Edirne. Edirne is the third link in the chain of Ottoman capitals, following İznik and Bursa. However, the functional buildings constructed in Edirne, especially mosques and theological schools, were different. The construction of the largest dome in the Üç Şerefeli Mosque, the existence of buildings with fountains in the middle and gates on three sides, the prominence of the Üç Şerefeli Mosque as a model for the emerging classical Ottoman architecture following the conquest of Istanbul, are only some examples demonstrating the significance of Edirne. With the Sultan Bayezid II Complex, located on the northern bank of the Tunca River, its central mosque and the adjacent health center, and the Selimiye Mosque built on the highest hill of the city, Edirne still retains something of its character as the capital of the Ottoman-Turkish State.

İSKA
İNŞAAT, MÜTEAHHİT LİK VE SANAYİ A.Ş.

Merkez: Samsunlu Çarşısı Cad. Akbank Binaları E Blok No: 222/94 Erenköy, Kadıköy/İstanbul
Tel: (0216) 355 44 44-359 95 99-357 15 35/36 Fax: (0216) 386 54 32
Şube: Londra Asfaltı Filiz Apt. No: 4/4 Edirne Tel: (0284) 213 62 83 Fax (0284) 214 22 72

EDİRNE DEVECİ HAN RESTORASYONU, 2000

ÖZÜRK İNŞAAT
SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ

ER-Dİ
İNŞAAT SANAYİ VE TİCARET A.Ş.

Merkez: Eminalipaşa Cad. Yılmazlar Apt. No: 118 D. 4 Bostancı-İstanbul Tel: (0216) 372 05 69-373 99 80-373 76 24 Faks: (0216) 373 76 24
Şube: Mihalpaşa Cad. İnönü Sok. Erdi Apt. Kat: 1 No: 7 Edirne Tel: (0284) 225 59 79- 225 54 80 Faks: (0284) 225 22 48

MAZDA

SATIŞ ve YEDEK PARÇA

Altuntaş
İNŞAAT & OTOMOTİV

Merkez: Londra Asfaltı, Altuntaş İşhanı K: 2 Edirne
Tel: (0284) 225 38 08-225 52 16 Fax: (0284) 212 22 94
Showroom: Londra Asfaltı No: 27/B Edirne

Demir

İNŞAAT MÜTEAHHİTLİĞİ

Müt. Halit Demir

ZÜBEYDE HANIM CADDESİ
DEMİR APT. NO: 6/2 EDİRNE
TEL: (0284) 225 58 32-213 44 40
FAKS: (0284) 213 76 69

101 HOTEL BALTA

Talatpaşa Asfaltı No: 97 Ayşekadını/Edirne
Tel: 0284-225 52 10 (6 hat) Fax: 0284-225 35 29

*Evinizi aratmayacak özellikte,
Turizm belgeli, Edirne'nin iki yıldızlı
seçkin en büyük oteli...*

80 oda, 155 yatak
24 saat oda servisi
Gömme banyo ve
her an sıcak su
Roofbar
Asansör
Full otomatik telefon
Kapalı özel garaj
3 ayrı TV salonu
Kapalı devre video ve
müzik yayını
Disco
Restaurant
Şark Köşesi
Bar Amerikan

Balta Otelcilik ve
Turizm İşletmeleri A.Ş.

Hotel Restaurant & Cafe Bar

Tümü Saat misafirliğinde; odalarda; TV, Minibar, Klima,
Banyo 124 saat sıcak su) Saygı Kurumuna mak. 24 saat oda servisi.
Ayrıca; farklı dekora, damak zevkinize uygun meşeler, sigara ve bahçe eşyaları,
kendine has lezzetlerle et ve et yemekleri ve her gece canlı müziğiyle restoranımızda
sizleri ağırlamak üzere hizmetinizdedir...

Maarif Caddesi No. 6 Edirne Tel: 0284-225 15 55 Fax: 0284-225 15 56

25 Kasım
Edirne'nin Kurtuluşu
Kutlu Olsun!

Fulmedya

TANITIM ve YAYINLILIK LTD.

İstanbul 0216-455 98 97 www.fulmedya.com

Tuzcular Otomotiv

Tuzcular Oto'da size uygun bir Ford mutlaka vardır

- Satış
- Servis
- Yedek Parça
- 2. El
- Takas-Vade-Kredi
- 24 Saat Euro Service
- Sigorta Hizmetleri
- Her Marka Araca Boya Kaporta Hizmetleri

Ford Yetkili Satıcısı **Tuzcular Otomotiv**

İstanbul Yolu 7. km Edirne Tel: (0284) 226 00 66 pbx
Lüleburgaz Şube: İstanbul yolu 2 km Kepeztepe Mevki Lüleburgaz/Kırklareli Tel: (0288) 412 72 95
e-mail: tuzcular@ford.com.tr

TRAKYA BİRLİK

BİRYAĞ
AYÇİÇEK YAĞI

BİRMA
BİTKİSEL MARGARİN

BİRYAĞ
YEMEKLİK MISIRÖZÜ YAĞI

BİRMA
MUTFAK MARGARİNİ

Yağın kaynağından

TRAKYA YAĞLI TOHUMLAR KOOPERATİFLERİ BİRLİĞİ

1. Murat Zübeyde Hanım Cad. No: 2 22030 EDİRNE Tel: 0284. 214 55 22 pbx Fax: 0284.225 30 60-225 30 61-225 44 23-225 50 98
Teleks: 37116 Tytb.tr. Posta Kutusu: 88 E-mail: trakyabirlik@trakyabirlik.com.tr Web: www.trakyabirlik.com.tr